

De ark bij de Filistijnen

Thema: Richters
1 Samuël 5

UITLEG VAN DE TEKST

Het verschrikkelijke is gebeurd. Het volk Israël dreigde het onderspit te delven in de strijd tegen de Filistijnen (1 Sam. 4: 2). Waar ze ootmoedig voor de Heere hadden moeten buigen zoals Jozua (Joz. 7: 6v) om te ontdekken waarom de Heere niet met en voor hen streed, besluiten ze om de ark van het verbond te laten halen uit Silo en die vooraan in de slagorde te plaatsen. Twee dingen zijn hier niet goed. Ten eerste geven ze veel te veel gewicht aan de ark. Deze is heilig, omdat God de ark geheiligd heeft, maar op zichzelf is het niet meer dan een mooie houten kist. De ark heeft geen enkele kracht in zichzelf. Het voorwerp (de ark) dreigt voor hen de plaats van God in te nemen. Ten tweede denken ze op deze manier de HEERE te dwingen hen de overwinning te geven. Maar de HEERE laat Zich niet dwingen. Ze kunnen Hem (met eerbied gesproken) 'niet voor hun kar spannen'. De HEERE laat Zich niet verzoeken. Het loopt uit op een drama. De Filistijnen winnen de strijd. Hofni en Pinehas sneuvelen en Eli (hun vader) sterft van schrik als hij hoort dat de ark in de handen van de Filistijnen is gevallen. Wat zal er nu met de ark gebeuren? De Filistijnen (Hebr. philisjthi wat letterlijk 'immigranten' betekent), vermoedelijk waren ze afkomstig van Asdod. Dit is een grote stad van de Filistijnen, gelegen aan de Middellandse zee, ten westen van Jeruzalem. In Asdod (vers 2) brengen ze de ark in het 'huis van Dagon'. Dagon betekent 'vis'. Deze afgod is een vruchtbaarheidsgod. Hij wordt voorgesteld met het gezicht en de handen van een mens en met de staart van een vis. De ark wordt geplaatst in de directe nabijheid van het beeld van Dagon. Het symboliseert voor de Filistijnen de geweldige overwinning die ze behaald heb-

ben. Het symbool van de God van hun tegenstanders hebben ze binnengedragen in de tempel van hun eigen god. Het loopt anders dan ze denken (vers 3). Als ze de volgende morgen in de tempel komen, is het beeld van Dagon voorover gevallen, voor de ark van de HEERE. De HEERE laat Dagon buigen en toont Zijn macht. Ze zetten hem weer overeind. De volgende dag (vers 4) ontdekken ze opnieuw dat het beeld van Dagon gevallen is. De romp van het beeld van Dagon ligt voor de ark, maar zijn hoofd en beide handen zijn van het beeld afgeslagen en liggen bij de drempel van de tempel. Om die reden (vers 5) raken de priesters van Dagon en anderen die naar binnen willen, niet de drempel aan als ze de tempel binnenkomen, maar stappen er overheen. In ieder geval, vertelt de schrijver, tot op het moment dat ik dit schrijf. Er gebeurt nog meer (vers 6). Zwaar is de hand van de HEERE over Asdod. Hij maakt ze zwaar ongerust en treft ze met spenen. Het lijkt te gaan om builen in het uiteinde van de darmen. We zouden zeggen: pijnlijke aambeien. Het brengt de inwoners tot een conclusie (vers 7). Als wijzelf en onze god Dagon zo getroffen worden, moeten we de ark wegdoen uit ons midden. Ze roepen een vergadering van vorsten bijeen (vers 8). Wat moeten we met de ark doen? Dat is het agendapunt van de vergadering. Na beraad besluiten ze dat ze ark zullen laten rondgaan door Gath (de stad waar later Goliath vandaan komt). Na de rondgang (vers 9) wordt echter ook die stad zwaar getroffen met een. Alle inwoners, groot en klein, worden getroffen door een ernstige vorm van aambeien (letterlijk 'bulten in hun ingewanden'). Op hun beurt (vers 10) sturen de inwoners van Gath nu de ark naar Ekron (het is de meest noordelijke van de vijf grote Filistijnse steden). De

inwoners van de stad beschouwen dit als een aanval en ze roepen uit dat dit een poging is om hen te doden. Zij roepen opnieuw (vers 11) een vergadering van de vorsten bijeen. Hun voorstel is om de ark terug te sturen naar Israël. Ze moet terugkeren naar haar plaats. Gebeurt dat niet, dan zullen de inwoners allen gedood worden. Een helder getuigenis van de inwoners van Ekron dat ze beseffen dat ze deze strijd tegen de God van Israël nooit zullen winnen. Er is paniek onder de inwoners. De hand van de HEERE is zwaar op hen. Er zijn er die sterven (vers 12). Als ze niet sterven, worden ze getroffen door zware aambeien. De situatie wordt onhoudbaar. Het geschreeuw van de mensen is hoorbaar en klimt op tot de hemel.

TER OVERWEGING

We kunnen met de kinderen spreken over het gegeven dat de HEERE Zich niet laat verzoeken en manipuleren. Het doel heiligt niet de middelen. Waar de Israëlieten meenden dat de HEERE hen wel zou moeten redden, bracht het hen dood en verderf. In nood past dat we op onze knieën gaan, onze nood bij Hem brengen en ons door Hem laten leiden.

Ook wij kunnen een voorwerp groter eer geven dan de HEERE Zelf. Soms zie je dat mensen een kruis of een bepaalde plaats met grote eerbied behandelen. Dat is niet verkeerd als we de HEERE maar allereerst eren. Hij wil niet dat we Zijn eer aan een ander geven. Niet aan een mens (een dominee, een bekeerde), een ritueel (het Avondmaal, een bijeenkomst met gelijkgezinden), een plaats (een kerk, een graf) of wat dan ook.

De HEERE komt op voor Zijn eigen eer. De Filistijnen brengen de ark als een overwinningstrofee naar de tempel van hun eigen god. De God van Israël is verslagen. Niets is minder waar. Dat geldt ook nu nog. In onze tijd zijn er velen die denken dat ze God verslagen hebben. Atheïsten die menen te hebben bewezen dat er geen God is. Wetenschappers die op geen enkele manier de HEERE als Schepper willen erkennen. Maar ook gewone mensen die de HEERE geen plaats willen geven in hun leven. Iedereen die denkt dat de HEERE verslagen is, komt bedrogen uit.

De Filistijnen hebben al snel in de gaten dat de HEERE hen straft. Hoewel ze maatregelen ter bescherming nemen, is er niemand die op het idee

komt dat ze deze God dan beter kunnen gaan dienen. We denken wel eens dat rampen, ziekten of oorlog mensen terug in de kerk brengen of mensen weer tot bidden brengen. Dat gebeurt soms ook wel eens. Hier zie je dat het geen vanzelfsprekendheid is. Het is voor de Filistijnen duidelijk dat de HEERE dit doet. Ze buigen echter niet. Ze sturen Hem weg. Ze lijken op de inwoners van Gadara (Mark. 5), die de Heere Jezus vragen om weg te gaan als Hij een bezetene genezen heeft. Zo is het nog. Met de kinderen kunnen we er over spreken dat we echt 'ingewonnen' moeten worden door de Heilige Geest. Dan gaan we God dienen.

De HEERE kan zwaar straffen. Hier moeten we niet voor weglopen. De HEERE is genadig, vol van barmhartigheid. Als Zijn eer in het spel is, is de HEERE ook vol van toorn. Dan straft Hij. Ook vandaag is dat niet veranderd. Hij is gisteren en heden Dezelfde tot in eeuwigheid (naar Hebr. 13: 11). We moeten (met eerbied gesproken) de HEERE niet uitdagen.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 94-98. God laat ons in Zijn geboden zien wat Hij van ons vraagt. Als we zalig willen worden, moeten we Hem alleen dienen en geen andere goden. God wil dat we Hem gehoorzamen, vertrouwen, aanroepen, liefhebben, eren, vrezen, dat we in Hem geloven en dat we alles van Hem verwachten. Als we voor onszelf leven en niet op God vertrouwen, bedrijven we afgoderij. We mogen God niet af- of uitbeelden, omdat God onzichtbaar is en omdat we dan God naar beneden halen door Hem als een schepsel te zien en niet als de Schepper. God wil ons door de prediking van Zijn Woord laten zien Wie Hij is.
- Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 1 en 2. Er is maar één ware God, de God van de Bijbel. In Zijn Woord laat God zien Wie Hij Zelf is, Wie Hij wil zijn in Zijn Zoon, de Heere Jezus en hoe Hij door ons gediend wil worden. Alleen als we God kennen, zijn we echt, voor eeuwig gelukkig.
- Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 127. We moeten bidden of God ons staande wil houden in de strijd tegen de vijanden en om niet mee te doen met de wereldse gedachten: het meenemen van de ark naar het slagveld is het begin van alle ellende. Dit betekent ook dat we geen dingen mogen doen om te kijken wat God zal doen zoals de Filistijnen, die eerst van alles proberen.